

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025
25.80012.0807.67SE "Îmbătrânirea demografică și sustenabilitatea sistemelor sociale"

Rezultatele proiectului reflectă o abordare integrată asupra sustenabilității sistemelor sociale ale Republicii Moldova în contextul schimbărilor demografice accelerate, îmbinând analiza economică, demografică și socială cu dezvoltarea de instrumente practice pentru factorii de decizie. Prima componentă a proiectului a constat în evaluarea capacității Republicii Moldova de a converge, până în 2040, spre nivelurile de cheltuieli sociale per capita din statele membre ale UE. Analiza a evidențiat limitele structurale generate de un PIB pe locuitor semnificativ mai scăzut comparativ cu media europeană, dar și potențialul real de apropiere de nivelurile țărilor din Europa Centrală și de Est. Modelele econometrice utilizate au permis proiectarea evoluției PIB-ului la paritatea puterii de cumpărare și a ponderii cheltuielilor sociale în PIB, arătând că ritmul de creștere economică și dinamica demografică vor determina, în ansamblu, un proces de convergență parțială: Republica Moldova ar putea depăși în 2040 nivelurile unor state UE post-socialiste, dar decalajul față de economiile occidentale va rămâne considerabil.

Au fost efectuate estimările privind impactul îmbătrânirii populației asupra cheltuielilor publice pentru sănătate. Folosind metoda de proiecție pe baza Conturilor Naționale de Transfer și a scenariilor demografice, s-a demonstrat că presiunea bugetară va crește semnificativ din cauza expansiunii rapide a grupurilor de vârstă 65+, în special celor de 80 de ani și peste. Distribuția cheltuielilor pe vârste relevă o schimbare pronunțată către grupele de vârstă mai înaintate. Dacă, în 2024, majoritatea cheltuielilor publice pentru sănătate au fost alocate adulților cu vârsta cuprinsă între 45 și 64 de, către anul 2040, se așteaptă ca cheltuielile pentru persoanele cu vârsta de 70 de ani și peste să crească semnificativ, în timp ce ponderea relativă a cheltuielilor pentru grupele de vârstă mai tinere (sub 40 de ani) se așteaptă să scadă. Ponderea grupei de peste 80 de ani aproape se dublează, reflectând atât creșterea numerică a acestei cohorte, cât și costurile medicale ridicate pe cap de locuitor. Această schimbare structurală ilustrează povara fiscală tot mai mare asociată cu îmbătrânirea și cerere tot mai mare pentru îngrijiri pe termen lung și servicii geriatrice.

Atenuarea efectului negativ al îmbătrânirii demografice poate fi obținută prin promovarea politicilor de îmbătrânire activă. În acest context, a fost elaborat un ghid practic destinat administrației publice centrale și locale: „Îmbătrânire activă și sănătoasă: Ghid de bune practici”, care oferă direcțiile practice necesare pentru a transforma provocările demografice în oportunități de dezvoltare socială. Ghidul propune o abordare integrată, bazată pe principii internaționale, și prezintă modele de intervenție validate în state avansate, care pot contribui la reducerea presiunilor financiare asupra sistemelor publice și la creșterea participării și autonomiei persoanelor vârstnice. Măsuri precum promovarea sănătății pe tot parcursul vieții, prevenția, îngrijirea comunitară, combaterea ageismului, dezvoltarea mediilor prietenoase vârstei și incluziunea digitală pot diminua nevoia de servicii costisitoare în etapele târzii ale vieții și pot crește calitatea vieții vârstnicilor, contribuind la reziliența sistemelor de sănătate și protecție socială.

Prin combinarea analizei econometrice, a proiecțiilor demografice și a soluțiilor practice orientate spre politici publice, proiectul oferă o imagine coerentă asupra perspectivelor sociale ale Republicii Moldova până în 2040. Integrarea celor trei componente demonstrează că sustenabilitatea sistemelor sociale depinde nu doar de capacitatea economică, ci și de investițiile în capitalul uman, în incluziune, prevenție și adaptarea serviciilor la realitățile unei populații în accelerată schimbare.

Summary of the activity and results obtained in the project in 2025

25.80012.0807.67SE "Demographic ageing and the sustainability of social systems"

The project results demonstrate an integrated approach to the sustainability of Moldova's social systems amidst rapid demographic change, combining economic, demographic, and social analysis with the development of practical tools for decision-makers. The first component of the project evaluated Moldova's capacity to converge by 2040 towards the levels of per capita social expenditure seen in EU member states. The analysis highlighted both the structural limitations imposed by Moldova's significantly lower GDP per capita compared to the European average and the genuine potential to reach levels comparable to those of Central and Eastern European countries. The econometric models used enabled projections of GDP at purchasing power parity and the share of social expenditure in GDP, showing that economic growth and demographic dynamics will jointly influence a process of partial convergence: by 2040, Moldova may surpass the levels of several post-socialist EU countries, though the gap with Western European economies will still be considerable.

The project also produced estimates of the impact of population ageing on public health expenditures. Using projection methods based on National Transfer Accounts and demographic scenarios, the analysis demonstrated that budgetary pressures will increase considerably due to the rapid growth of the 65+ population, especially those aged 80 and above. The age distribution of expenditures shows a clear shift towards older age groups. While in 2024 the majority of public health spending was allocated to adults aged 45–64, by 2040 the proportion assigned to people aged 70 and over is expected to rise significantly, whereas the share for younger age groups (under 40) is projected to decrease. The share of the 80+ population nearly doubles, reflecting both the numerical increase of this cohort and their high per capita medical costs. This structural change highlights the rising fiscal burden of ageing and the growing importance of long-term care and geriatric services.

Mitigating the negative impacts of demographic ageing can be achieved through the promotion of active ageing policies. In this regard, a practical guide for central and local public authorities: "Active and Healthy Ageing: A Guide to Good Practices", was developed as part of the project. The guide offers practical directions needed to turn demographic challenges into opportunities for social development. It advocates an integrated approach based on international principles and presents intervention models validated in advanced countries, which can help reduce financial strain on public systems and increase the participation and autonomy of older people. Measures such as lifelong health promotion, prevention, community-based care, combating ageism, creating age-friendly environments, and supporting digital inclusion can decrease the need for costly services in later life and improve the quality of life for older adults, while strengthening the resilience of health and social protection systems.

By combining econometric analysis, demographic projections, and practical policy-oriented solutions, the project provides a coherent picture of Moldova's social outlook through 2040. The integration of the three components demonstrates that the sustainability of social systems depends not only on economic capacity but also on investments in human capital, inclusion, prevention, and the adaptation of services to the realities of a rapidly changing population.

Conducătorul de proiect GAGAUZ Olga

Data: 02.12.2025

LȘ